

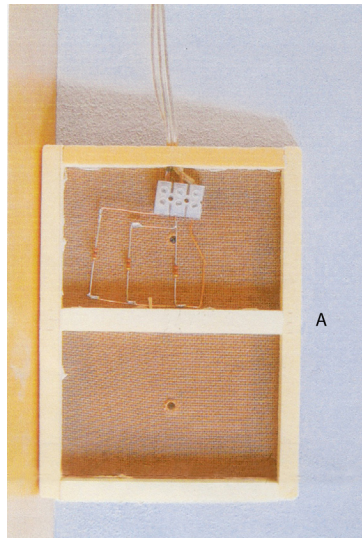
droge kruipruimte. Op de vloer ligt kurkparket. In de zomer zag ik regelmatig *Tetramorium*-werksters omhoogkomen door de spleetjes tussen de kurkdeeltjes. Nooit trof ik een werkster op levensmiddelen aan maar ik vond het toch geen prettige gasten in mijn keuken. Dus moest een mierenlokdoosje van de drogist uitkomst brengen. Toen bleek het nest veel groter te zijn dan ik had verwacht, het lokdoosje werd zeer druk bezocht (figuur 1). En na enkele dagen had het gif zijn werk gedaan.

Mijn vraag bleef: hoe kwamen de mieren op deze wonderlijke plaats terecht en hoe konden ze een tamelijk groot nest vormen zonder ooit eerder hun aanwezigheid te hebben verraden?

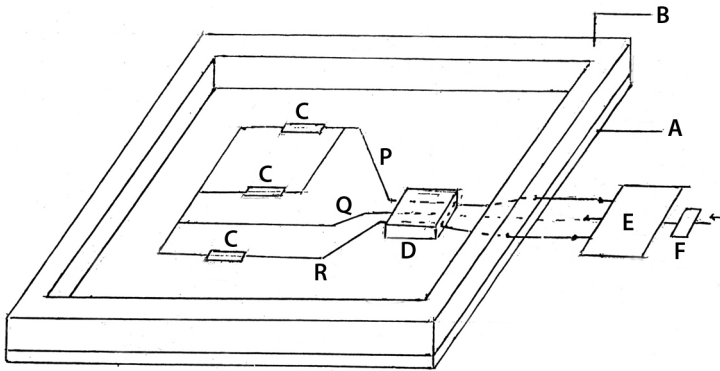
Nestverwarmingssysteem van Dhr. Kloos Sr.

Theo de Gruyter †

Hieronder wordt aan de hand van foto's en bijschriften een beschrijving gegeven van een gemakkelijk te bouwen nestverwarmingssysteem van dhr. Kloos Sr.

Figuur 1a Onderaanzicht van het verwarmingsplaatje (hier in twee compartimenten, waarvan één verwarmd).

Figuur 1b Schematisch overzicht van het onderaanzicht van het verwarmingsplaatje.

A Hardboardplaatje. Afmetingen als nodig voor het afdekken van het gipsnest.

B Raampje van 8-10 mm dikte, gelijmd op A, van hout of kunststof.

C Weerstandjes van 100 Ohm (verkrijgbaar in elektronica- of doe-het-zelfwinkel).

D Kroonsteentje (hier met drie aansluitingen).

E Beltransformator (verkrijgbaar in elektronica- of doe-het-zelfwinkel). Primair 220 Volt, secundair 4, 6 en 8 V. Voor 1 nest is een sterkte van 0,5 Ampère voldoende, maar een sterker exemplaar van 1 A kan meer nesten bedienen.

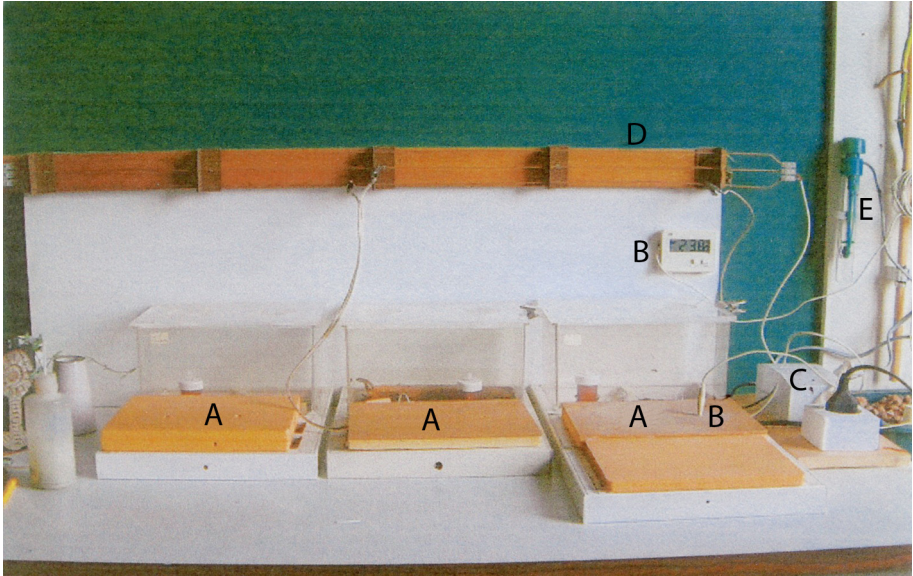
F Aquariumthermostaat. Aan te bevelen als beveiliging tegen oververhitting; te plaatsen tussen stopcontact en transformator.

P, Q en **R** Aansluitmogelijkheden op de transformator. Sluit men aan over P en Q bij een spanning van 8 V dan wordt de weerstand 50 Ohm; dit geeft een stroomsterkte van $8/50 = 0,16$ A. Aangesloten over Q en R wordt de weerstand 100 Ohm, de stroomsterkte $8/100 = 0,08$ A; en over P en R wordt de weerstand 150 Ohm, de stroomsterkte $8/150 = 0,053$ A.

In het dekplaatje A een gaatje maken waarin de sensor van een digitale thermometer (zie figuur 2; ook verkrijgbaar in doe-het-zelfwinkel) precies past.

Het dekplaatje kan men ook in twee compartimenten maken, één verwarmd, het andere niet (figuur 1a).

Voor een groepje van drie of vier nesten gebruikte ik drie evenwijdige koperdraden (zie D in figuur 2), verbonden met de aansluitingen P, Q en R van de transformator. Naar behoefte sloot ik een verwarmingsplaatje met klemmetjes aan op twee draden.

Figuur 2 Opstelling van gipsnestjes met de verwarmingsplaatjes.

A Verwarmingsplaatjes (in twee compartimenten).

B Digitale thermometer met bijhorende sensor.

C Beltransformator. Primair 220 Volt, secundair 4, 6 en 8 V.

D Houten geleiderail met drie spanningsdraden, verbonden met de transformator.

E Aquariumthermostaat.

De boommier *Lasius brunneus* als gast in een bosmierennest¹

Bram (A.A.) Mabelis

¹Dit artikel werd eerder gepubliceerd in Entomologische Berichten 73: 25 (2013).

De boommier *Lasius brunneus* nestelt doorgaans in oude bomen (figuur 1). Het betreft meestal eik *Quercus*, maar soms ook een beuk *Fagus*, berk *Betula*, linde *Tilia*, kastanje *Castanea* of es *Fraxinus*. De soort komt vooral in loofbossen voor, al bouwt hij zijn nest ook weleens in een geïsoleerde boom. In huizen wordt hij soms aangetroffen in een oude balk. Meestal betreft het hout met een hoog vochtgehalte dat door een schimmel is aangetast (Brink 2011). In Amerongen (Ut) zat ooit